

KLIMAPARNERE I HORDALAND SIN 1. SAMLEDE UTSLIPPSRAPPORT

Klimaregnskap 2013

**KLIMA
PARTNERE**
HORDALAND

3 — Samlet utslipp
 4 — Metode for klimaregnskap
 6 — Sammendrag
 7 — Individuelle regnskap
 26 — Elektrisitetsens kontraktsforhold

Trykket på Cyclus Offset et 100 % resirkulert papir hos Bodoni, et svanemerket trykkeri.

Utgiver — Klimapartnere Hordaland
 Redaktør — Helene Frimannslund
 Papir — Cyclus Offset
 Trykk — Bodoni
 Bilder — Shutterstock
 Design — Haltenbanken

Et effektivt bidrag til en grønnere region

Rapportene FNs klimapanel har lagt frem i løpet av 2014 understreker de dramatiske konsekvenser klimaendringene kan og vil få. Rapportene gir likevel også grunnlag for håp, dersom alle trekker i riktig retning og gjør det nå. Problemstillingen er global, mens mange av løsningene vil være lokale. Vi må sammen arbeide aktivt for omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Klimapartnere Hordaland er Norges største offentlige og private nettverk for systematisk klimaarbeid. Initiativet skal bidra til reduksjon av klimagassutslipp hos våre virksomheter og til å fremme grønn samfunns- og næringsutvikling i regionen. For å oppnå dette er kunnskap om egne utslipp helt nødvendig.

Det er derfor med glede at vi gir ut vårt første samlede klimaregnskap, som heretter vil publiseres årlig. Rapporten presenterer nøkkeltall for 2013 for alle virksomhetene som med i nettverket. Klimapartnerne sitt regnskap muliggjør en referansemåling av virksomhetenes egen klimapåvirkning og innsats år for år.

Klimaregnskap er et sentralt verktøy i arbeidet med å håndtere og redusere egen påvirkning. Et godt klimaregnskap handler om å holde orden i eget hus og brukes som et effektivt styrings- og målingsverktøy for reduksjon av utslipp. Det kan brukes til å identifisere kostnadskutt gjennom klimatiltak, styrke langsiktig konkurransekraft og styrke merkevaren. Det stilles stadig strengere krav til leverandører og ansatte etterspør i økende grad ansvarlige arbeidsgivere. Rapporten kan benyttes både informativt og til inspirasjon til ytterligere innsats.

Vi er stolte av å presentere vårt første samlede klimaregnskap og ser frem til det videre arbeidet sammen.

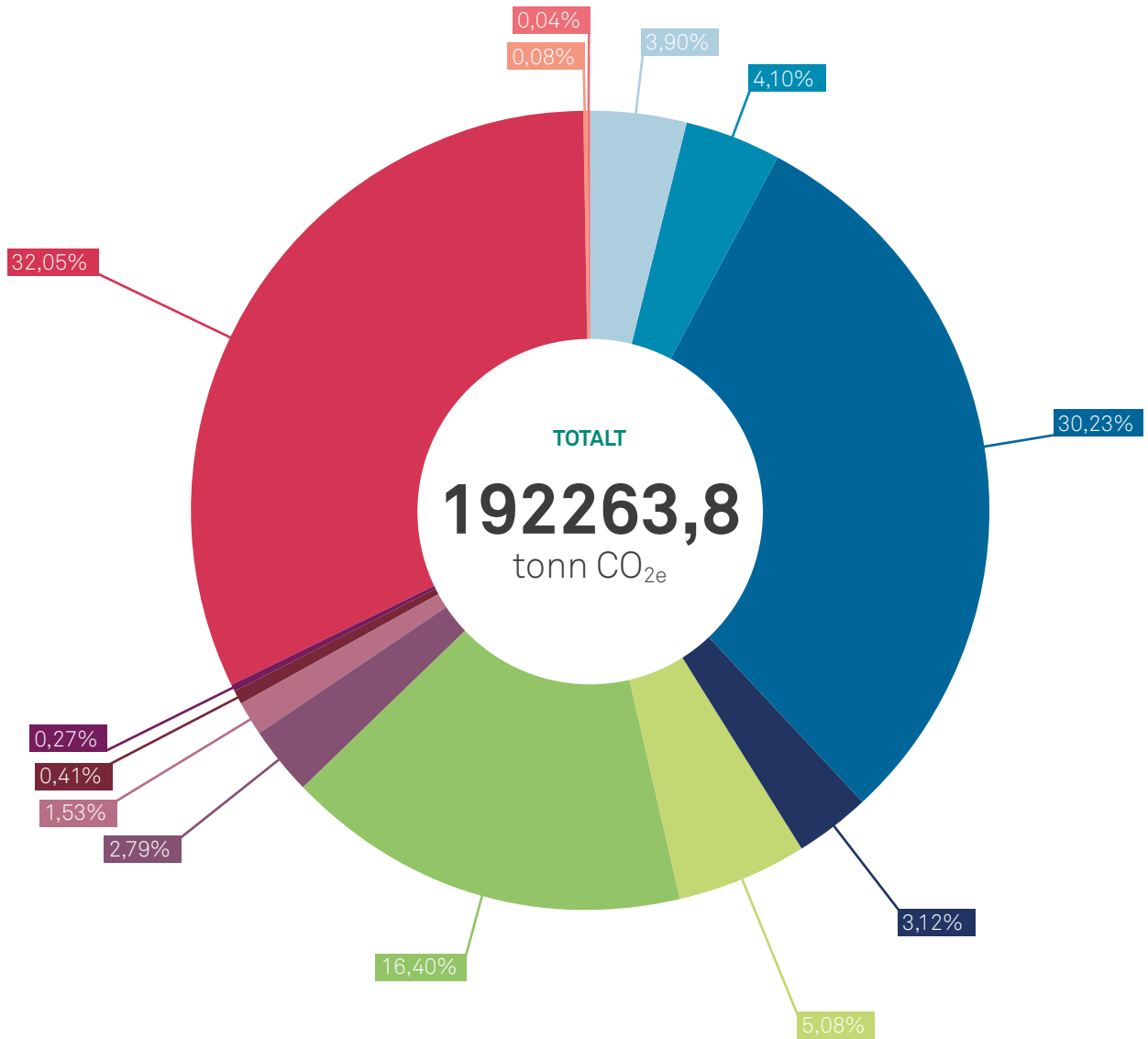

Helene Frimannslund

Prosjektleder
 Klimapartnere Hordaland
 Bergen — 4. november 2014

Helene Frimannslund

Samlet utslipp

SCOPE 1

- Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)
- Fyringsolje
- Prosessutslipp
- Propan/natur-/lystgass

SCOPE 2

- Fjernvarme/-kjøling
- Elektrisitet Nordisk miks

SCOPE 3

- Flyreiser
- Restavfall til forbrenning
- Km-godtgjørelse
- Andre reiser (tog/buss/taxi)
- Annet (innkjøpte varer og tjenester)
- Avfall til gjenvinning
- Pendling

Metode for Klimapartnere Hordalands Klimaregnskap

Informasjonen som benyttes i dette klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle virksomhetens utslipp av klimagasser. ISO standard 14064-1 er basert på denne.

Analysen i denne rapporten er utført iht. "A Corporate Accounting and Reporting Standard Revised edition", én av fire regnskapsstandarder under GHG-protokollen. Standarden omfatter følgende klimagasser, som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂ (karbondioksid, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, HFK- og PFK-gasser.

Analysen er basert på «operasjonell kontroll». Det innebærer at utslippskilder som organisasjonen fysisk kontrollerer, men ikke nødvendigvis eier, inkluderes. Utslippskilder som man eier, men ikke har kontroll (f.eks. det er leietaker som rapporterer strømforbruket i scope 2, ikke utleier) inkluderes ikke.

RAPPORTERING I HENHOLD TIL GHG PROTOKOLLEN

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

SCOPE 1

Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leiede eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp.

SCOPE 2

Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet og fjernvarme/-kjøling. I denne kategorien inkluderes det totale energiforbruket i arealet virksomheten benytter, uavhengig av om bygget leies eller eies av virksomheten som rapporterer.

Utslippsfaktorer som benyttes for å beregne klimautslipp på fjernvarme og kjøling er basert på spesifikk informasjon fra den enkelte produsent av fjernvarme og kjøling.

For elektrisitet har vi brukt to forskjellige faktorer for å beregne klimautslippet. Faktorene er hentet fra to forskjellige metoder for å beregne klimapåvirkningen. Bakgrunnen er for å få med elektrisitet som er kjøpt med fornybare opprinnelsesgarantier (0 g/kwh). Beregning av klimautslipp for elektrisitet som ikke er kjøpt med opprinnelsesgaranti får nordisk miks faktor (112g/kwh). Dermed inkluderes en miks av to ulike metoder for beregning av elektrisitetens klimapåvirkning i hovedrapportene. De to metodene vises med detaljert oversikt over virksomhetenes klimapåvirkning fra elektrisitetsforbruk, inkludert eget metodeskriv på side 26. Metodene kalles lokasjonsbasert og markedsbasert.

Elektrisitetens utslippsfaktor for Norge er basert på den nordiske produksjonsmiksen som er beregnet utfra det vektete gjennomsnittet på elektrisitetsproduksjon i Sverige, Norge, Finland og Danmark. Den nordiske produksjonsmiksen gjenspeiler det integrerte markedet i regionen og det nordiske børssystemet Nord Pool (2013). Den nordiske utslippsfaktoren på elektrisitet er basert på fem års rullerende statistikk fra International Energy Agency (IEA) som viser til produsert energi per energikilde per land. Utslippsfaktorer per energikilde fossilt brensel er også basert på statistikk fra IEA (2011). Elektrisitetsfaktoren blir dermed harmonisert med regionen for fysisk elektrisitetshandel.

GHG protokollen definerer den geografiske avgrensningen til distribusjonsnett for elektrisitet som oftest er innenfor et lands landegrenser (lokalt, subregionalt, regionalt). I mange tilfeller ser vi avgrensningen på tvers av landegrenser, spesielt i regioner hvor distribusjonsnett er integrert i flere nasjoner. I Norge og resten av Norden ser vi et eksempel på et integrert marked, hvor det er en konsensus i samtlige ledende fagmiljøer om å bruke den nordiske gjennomsnittsmiksen for utslippsfaktor på elektrisitet.

SCOPE 3

Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av ulike råstoff etc.

Oppdaterte utslippsfaktorer for avfall i 2013 inkluderer klimapåvirkning fra transport og behandling av avfallet frem til det stadiet der det defineres som nytt produkt/ressurs. For materialgjenvinning innebærer dette at utslippet inkluderer transport frem til gjenvinningsanlegg. For restavfall inkluderes også forbrenning på grunn av at restavfall blir til ny ressurs (varme/strøm) først etter forbrenningsprosessen. Denne metodeforandringen reflekterer ny LCA-standard og viser den totale effekten av avfallsbehandlingen hvor reduserte utslipp fra bruken av ressursen som gjenvinnes ikke er inkludert (forskjell fra tidligere benyttet metode). Det kan noteres her at selve produksjonsutslippet av det som er blitt avfall ikke er inkludert. Som en effekt av metodeendringen har alle fraksjoner en klimapåvirkning (historisk) og restavfallet har økte utslipp på 87 %.

Referanser

DEFRA (2011), *2011 Guidelines to Defra/DECC's GHG Conversion Factor for Company Reporting*, Produced by AEA for the Department of Energy and Climate Change (DECC) and the Department for Environment, Food, and Rural Affairs (Defra), 19.08.2011 EcoTransit; <http://www.ecotransit.org/>

The GHG Protocol; "A Corporate Accounting and Reporting Standard, Revised edition", 2004

The GHG Protocol; "Scope 2 Guidance; A supplement to the GHG Protocol Corporate Standard", 2014 <http://www.ghgprotocol.org/files/ghgp/GHG%20Protocol%20Scope%20%20Guidance.pdf>

IEA Statistics; "Electricity Information 2011"

IEA Statistics; "CO2 Emission from fuel combustion, Highlights", 2011 edition

IPCC; "IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change", 2007 (AR4)

IMO (International maritime organisation); "Interim guidelines on the method of calculation of the energy efficiency design index for new ships", 2009

Nordpoolspot; "Consumption", 2013 <http://www.nordpoolspot.com/Market-data1/Power-system-data/Consumption1/Consumption/ALL/Hourly41/?view=table&curr=EUR>

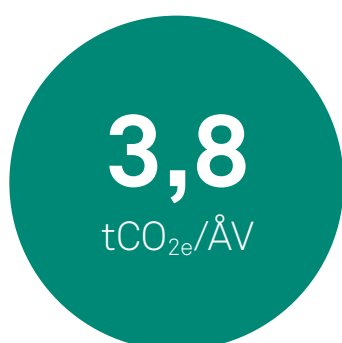
NTM (The Network for Transport and Environment), OFV (Opplysningskontoret for Veitrafikk), 2013

SimaPro; ver 7.3.3 with Ecoinvent ver 2.2 (2012)

Sammendrag

SAMMENDRAG PER VIRKSOMHET (TONN CO ₂ EKVIVALENTER)				
	Totalt utslipp i 2013	Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	Totalt utslipp per omsetning ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /mill NOK)	Energiforbruk til oppvarming av areal (kWh/m ²)
Asplan Viak	69,9	1,0	0,7	120,4
Atea	242,4	1,5	0,5	190,2
Auto 23	379,1	N/A	8,5	85,5
Bergen Energi	364,0	2,4	1,2	222,2
Bergen Kommune	16 166,4	1,6	1,0	189,5
BIR	62 941,5	14,9	7,2	-
BKK	2 235,4	2,0	0,6	-
Emisoft	40,2	1,7	1,5	388,1
Fylkesmannen i Hordaland	297,2	1,5	2,8	138,0
Helse Bergen HF	81 448,9	9,9	8,4	329,4
Hordaland Fylkeskommune	10 534,6	2,5	1,1	194,1
Hotell Augustin	199,3	4,3	4,5	290,6
Hotell Terminus	273,1	4,4	3,6	249,3
Klimastiftelsen	7,0	3,5	1,7	85,0
Sparebanken Vest	1 237,8	1,8	N/A	179,3
Universitetet i Bergen	15 827,0	4,6	4,3	270,7
Sum utslipp	192 263,8	3,8	3,1	209,4

Gjennomsnittlig sum per nøkkeltall

Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO_{2e}/ÅV)

Totalt utslipp per omsetning ekskl. prosessutslipp (tCO_{2e}/mill NOK)

Energiforbruk til oppvarming av areal (kWh/m²)

Individuelle regnskap

OM VIRKSOMHETEN

Asplan Viak har kompetanse innen alle faser av et prosjekt, og bistår kundene våre hele veien fra overordnet planlegging, til prosjektene tar sin endelige form. Som rådgiver og prosjekterende har vi ansvar for å informere om miljøriktige løsninger. Vårt ønske er å spre kunnskap om de gode løsningene for å sikre at miljøhensyn inkluderes i viktige beslutninger.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Asplan Viak har spisskompetanse på en rekke miljøområder: samfunnsanalyse, samfunnsplanlegging, samferdsel, arkitektur, landskapsarkitektur, by- og arealplanlegging, vann- og miljøteknikk, bygg, anlegg og tekniske installasjoner mm.

REDUKSJONSTILTAK 2014

- Økt klimafokus i ledergruppen
- Kreve miljøsertifisering ved kjøp av produkt og tjenester
- Prioritere A/Breeam bygg ved nye lokaler og nye leiekontrakter
- Kontinuerlig oppdater innkjøpspolicy
- Lavutslipp firmabilflåte
- Alle ansatte skal ha gjennomgått basismiljøkurs
- EOS på relevante kontor
- Øke Lync bruk/ redusere reiser

Miljøsertifisering og %-sertifisert

ISO 14001

Klimakvoter

N/A

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	15,3
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	15,3
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	29,8
Fjernvarme/-kjøling	6,9
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	22,9
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	24,68
Flyreiser	24,5
Restavfall til forbrenning	0,3
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	0,0
Pending	
Sum utslipp	69,9

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	73,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	327,0

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	0,7
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,0
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	120,4

OM VIRKSOMHETEN

Atea er Norden og Baltikums ledende leverandør av IT-infrastruktur med ca 6 500 ansatte. Atea leverer IT-produkter fra ledende leverandører og bistår kunder med spesialkompetanse innenfor IT-infrastruktur-tjenester. Atea hadde en omsetning på mer enn NOK 22 milliarder i 2013 og er notert på Oslo Børs.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Atea er miljøsertifisert i henhold til ISO 14001:2004, og arbeider bevisst med miljørettet tiltak for å redusere virksomhetens eget CO₂-utslipp.

Hvert år vurderes hvilke miljøaspekter Atea og den enkelte ansatt kan påvirke mest. For 2014 er dette:

- Bilkjøring: 5 % reduksjon i CO₂ utslipp per ansatt
- Flyreiser: 10 % reduksjon i CO₂ utslipp per ansatt
- Elektrisitet og oppvarming: 5 % reduksjon i CO₂ utslipp per ansatt, eksklusiv AOS
- Papir og avfall: 10 % reduksjon i CO₂ utslipp per ansatt

Ansatte oppfordres til å benytte bedriftens egne teknologiske samhandlingsløsninger. Våre ansatte benytter også bedriftens egne EL-biler i kundeoppdrag for å minimere karbonutslipp.

Vårt eget Goitgreen-konsept er et viktig satsingsområde som hjelper våre kunder å redusere CO₂-utslippet. Mer info. finnes på www.goitgreen.com og www.goitloop.com

OM RAPPORTERINGEN TIL CO₂FOCUS

Atea AS rapporterer inn et felles klimaregnskap for hele Norge. Tallene som er brukt under for Hordaland har CO₂fokus kommet frem til etter en standardkalkyle utfra omsetning og antall ansatte.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Hele Atea-konsernet er miljøsertifisert i henhold til ISO 14001-standarden.

Atea er også medlem av Norsk Gjenvinning, Grønn Punkt og El-retur

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	106,0
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	106,0
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	50,9
Fjernvarme/-kjøling	
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	50,9
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	85,5
Flyreiser	72,8
Restavfall til forbrenning	12,4
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	0,3
Pending	
Sum utslipp	242,4

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	164,5
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	871,3

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	0,5
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,5
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	190,2

OM VIRKSOMHETEN

Historisk Bergenshotell med en 400 år gammel vinbar og restaurant beliggende ved havnen i Bergen sentrum. Hotellet tilbyr 130 rom og konferansekapasitet opp til 100 personer.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Vi utvikler «grønn konferanse» der kunden er sikret at vi har gjennomtenkt tilbudet fra a – å med tanke på et minimalt klimaavtrykk.

Vi benytter ikke palmeolje og kjøper heller ikke produkter inneholdende palmeolje og mat som serveres i kaffepauser er hjemmelaget av ekte råvarer.

Augustin har bysykler til gratis utlån for gjester.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Innen et år kutter stenger vi ned vår oljefyr og erstatter dette med en energivennlig, fremtidsrettet varmepumpe-løsning. Hotellet fortsetter utskifting fra lavvolt til LED-belysning. Vi søker DEBIO-sertifisering av frokost og lunsjer. Vi serverer økologisk og klimavennlig mat og unngår råvarer som skaper høye CO₂ utslipp. Vi reduserer vårt matavfall og skal håndtere alt matavfall i egen kompostering for derved å redusere avfallsmengde og transportbehov.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Miljøfyrtårn 100 % (siden 2001)

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	25,8
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	
Fyringsolje	25,8
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	151,6
Fjernvarme/-kjøling	
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	151,6
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	21,9
Flyreiser	1,0
Restavfall til forbrenning	10,3
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	10,3
Avfall til gjenvinning	0,3
Pending	
Sum utslipp	199,3

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	46,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	1 453,2

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	4,5
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	4,3
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	290,6

OM VIRKSOMHETEN

Auto 23 AS er et selskap med drift hovedsakelig innenfor næringseiendom og utvikling. Datterselskapene Reptec AS og Auto 23 Bil AS er ikke inkludert i klimarapporteringen for 2013. Auto 23 AS har visjoner om å utvikle området i Spelhaugen og ønsker å være bidragsyter til å lage en «grønn by» i byen.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Auto 23 AS har bygget og drifter sitt eget fjernvarmeanlegg, med pellets som biobrensel. Dette er for øvrig det eneste CO₂ nøytrale fjernvarmeanlegget i drift i Bergen pr i dag. Auto 23 har konsesjon for levering av fjernvarme i et avgrenset område i Spelhaugen, og ønsker å utvide leveransen på sikt.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Auto 23 AS ønsker å ha miljøbevisste medarbeidere med stort fokus på kildesortering på avfall. Vi ønsker å redusere utslipp av miljøskadelige stoffer til jord, luft og vann. Auto 23 AS har fokus på energieffektive bygg og bygningsmessige tiltak for å ivareta dette.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Foretaket er pr i dag ikke miljøsertifisert.

Klimakvoter

Nei

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	336,5
Fjernvarme/-kjøling	58,8
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	277,7
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	42,6
Flyreiser	
Restavfall til forbrenning	16,5
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	26,1
Pending	
Sum utslipp	379,1

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	0,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	3 013,5

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	8,5
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	-
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	85,5

OM VIRKSOMHETEN

Bergen Energi er en internasjonal leverandør av tjenester innen handel, risikohåndtering og rapportering av energi og energirelaterte kontrakter. Selskapet leverer løsninger innen kjøp og salg av elektrisitet, gass, grønne sertifikater og CO₂ og sørger for at kundene oppnår trygg og effektiv handel og kontroll over sitt energiforbruk, sine kostnader og sin miljøpåvirkning.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Bergen Energi klarte i løpet av 2013 å redusere karbonfotavtrykket med 50%, eksklusiv karbonkompensasjon, sammenlignet med basisåret. Selskapet nådde også to av sine tre klimamål, henholdsvis full karbonnøytralitet og 100% fornybart energiforbruk ved alle kontorer i Europa. I tillegg lyktes det å oppnå 6,5% reduksjon i såkalte «Scope 3» utslipp gjennom økt bruk av video-/telekonferanse fremfor reisevirksomhet, og gjennom anskaffelse av to elbiler.

REDUKSJONSTILTAK 2014

I 2014 planlegger Bergen Energi å fortsette innsatsen for å bli 100% karbonnøytral og å sikre at selskapets energiforbruk er basert på fornybare energikilder. I tillegg vil det bli fokusert på å redusere «Scope 1» og «Scope 3» utslipp gjennom ytterligere erstatning av bensin- og dieseldrevne kjøretøy med elektriske biler, bruk av video-/telekonferanse fremfor å reise, der hvor det er mulig, og ved å oppfordre alle ansatte til å reise kollektivt til og fra jobb.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Bergen Energi er sertifisert i henhold til ISO 9001 og ISO 14001.

Klimakvoter

Ja, vi har kjøpt klimakvoter for å kompensere for 100% av vårt karbonfotavtrykk

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	62,6
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	62,6
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	0,0
Fjernvarme/-kjøling	
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	0,0
Elektrisitet Nordisk miks	
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	301,4
Flyreiser	223,0
Restavfall til forbrenning	7,8
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	0,4
Pending	70,2
Sum utslipp	364,0

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	150,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	1 500,9

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	1,2
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	2,4
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	222,2

OM VIRKSOMHETEN

Bergen er Norges nest største kommune, med nesten 280 000 innbyggere. Bergen kommune tilbyr offentlige tjenester til alle kommunens innbyggere i form av barnehager, skoler, biblioteker, idrettshaller og mer. Bergen kommune har om lag 18 600 ansatte.

Mer informasjon: www.bergen.kommune.no

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Bergen kommune samarbeider om månedlige frokostmøter for bedre informasjonen om energi i bygg og det arrangeres årlig en Klimafestival. Bergen kommune samarbeider med Naturvernforbundet om Oljefri. Vi tilbyr sertifiseringstjenester i forbindelse med private virksomheters Miljøfyrtårn sertifisering og vi samarbeider om mobilitesuken og bilfri dag.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Bergen kommune skal være en foregangskommune innen miljø, bærekraftig utvikling og tilpasning til

klimaendringer. Miljøhensyn skal være et overordnet prinsipp i all virksomhet og planlegging

Bergen kommune jobber med å innføre miljøledelse i hele kommunen og redusere klimagassutslippene. Innen 2017 skal det være innført energiledelse i alle bygg. I tillegg er Bergen kommune med i et pilotprosjekt for å redusere klimagassutslipp fra bygg. Fra 2014 skal kommunen kun kjøpe nullutslippskjøretøy. Kommunen har satt som mål å redusere klimautslippene med 50 prosent innen 2030 sammenlignet med nivået i 1991.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Bergen kommune har i all hovedsak brukt Miljøfyrtårn som sertifiseringsordning, men enheter med store miljøbelastninger er ISO 14001 sertifisert. I tillegg er flere skoler og barnehager sertifisert som Grønt Flagg. Rådhuset i Bergen er Miljøfyrtårn sertifisert.

Klimakvoter

Nei

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	2 867,8
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	1 451,2
Fyringsolje	796,5
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	620,1
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	10 931,1
Fjernvarme/-kjøling	1 208,2
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	9 722,9
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	2 367,5
Flyreiser	445,3
Restavfall til forbrenning	1 448,3
Km-godtgjørelse	414,0
Andre reiser (tog/buss/taxi)	0,4
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	59,5
Pending	
Sum utslipp	16 166,4

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	10 300,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	109 585,9

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	1,0
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,6
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	189,5

OM VIRKSOMHETEN

BIR er et av Norges største renovasjonsselskap, og er ansvarlig for avfallshåndteringen til de 350 000 innbyggerne i BIRs ni eierkommuner. Selskapet tilbyr også avfallsløsninger for næringslivet.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

BIR er deleier i BKK Varme som bygger og driver fjernvarmenettet. Fjernvarmen utnytter varmeenergi fra energianlegget.

Rørbasert avfallsinnsamling i Bergen sentrum. Oppstart slutten av 2015. Vil redusere bruk av tunge kjøretøy.

SCOPE 1

- Dette er BIRs første klimaregnskap, derfor mangler vi noen tall som f.eks. dieselforbruket hos våre underleverandører.
- Prosessutslipp er den største CO₂-kilden i BIRs klimaregnskap. Med prosessutslipp menes beregnet fossil andel av CO₂-utslippet fra forbrenning av avfall i

energianlegget. Dette CO₂-utslipp vil bestå av karbon fra både fossile og fornybare kilder. Plast o.l. vil gi fossilt utslipp, mens matavfall, klær, papir o.l. vil gi fornybart utslipp.

REDUKSJONSTILTAK 2014

- Enova-støttet prosjekt for energioptimalisering og kontinuerlig forbedring av utslippsrensing ved energianlegget
- Arbeid med ny avfallsstrategi
- Kontinuerlig fornyelse av kjøretøy med lavere utslipp
- Mer bruk av videokonferanse
- Utrede flere energireducerende tiltak

Miljøsertifisering og %-sertifisert

BIR AS er Miljøfyrtårn, BIR Bedrift, TH Paulsen og Bossug er ISO 14001-sertifisert — 23% ihht antall medarbeidere

Klimakvoter

50

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	62 231,0
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	2 894,6
Fyringsolje	1 208,4
Prosessutslipp	58 128,0
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	618,4
Fjernvarme/-kjøling	126,6
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	491,8
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	92,1
Flyreiser	48,0
Restavfall til forbrenning	29,7
Km-godtgjørelse	13,7
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	0,7
Pending	
Sum utslipp	62 941,5

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	322,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	21 523,7

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	94,2
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	14,9
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	N/A

OM VIRKSOMHETEN

BKK er Vestlandets største energiselskap og ledende innen utvikling av klimavennlig energi og fremtidsrettede infrastruktur-løsninger. Konsernets hovedaktiviteter er produksjon, omsetning og transport av elektrisk kraft og utbygging av fjernvarme og fibernett. Å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling er en viktig del av vår forretningsidé og samfunnsengasjement.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

BKK er et av Norges ledende konsern innen produksjon av klimavennlig energi og fremtidsrettet infrastruktur. Vår vannkraft produser strøm nok til å dekke forbruket til 335 000 boliger. I tillegg bygger og drifter vi fjernvarmenettet i Bergen.

REDUKSJONSTILTAK 2014

- Elektrifisering av egen bilpark
- Bygge og drifte ladeinfrastruktur
- Økt bruk av videokonferanseløsning
- Legge til rette for klima- og miljøvennlige arbeids- og tjenestereiser, for eksempel samkjøring.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Deler av virksomheten (datterselskap) har følgende sertifisering/er under sertifisering:

ISO 50001 (energiledelse)

ISO 14001 (miljøledelse)

Miljøfyrtårn

Klimakvoter

Opprinnelsesgaranti på elektrisitet

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	1 827,9
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	1 824,3
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	3,6
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	275,0
Fjernvarme/-kjøling	275,0
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	0,0
Elektrisitet Nordisk miks	
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	132,5
Flyreiser	16,5
Restavfall til forbrenning	85,9
Km-godtgjørelse	21,2
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	8,9
Pending	
Sum utslipp	2 235,4

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	1 099,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	127 860,3

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	0,6
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	2,0
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	N/A

OM VIRKSOMHETEN

Emisoft AS er en totalleverandør av rapporteringsløsninger og rådgivningstjenester innen klima- og miljøledelse og samfunnsansvar. Emisoft har hovedkontor i Bergen, og vi har over 20 års bransjeerfaring; våre løsninger og tjenester benyttes av ledende nasjonale og internasjonale aktører over hele verden.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

TEAMS er vår internasjonalt anerkjente programvareløsning som gjør det enkelt å overvåke og rapportere kvalitetssikrede klima- og miljőtall på tvers av organisasjonen. Løsningen hjelper kundene å sikre samsvar med regler, lover og forskrifter på en kostnadseffektiv måte. For mer informasjon, se teamsglobal.com. I tillegg tilbyr vi konsulenttenester innen klima, miljø og bærekraftighet.

Se www.emisoft.com for mer informasjon eller ta kontakt på emisoft@emisoft.com

REDUKSJONSTILTAK 2014

I tillegg til å hjelpe våre kunder med å drive miljøriktig, ønsker Emisoft også å redusere sin egen miljøpåvirkning. Vår miljøhandlingsplan inkluderer blant annet miljøtiltak knyttet til avfall, innkjøp og energibruk.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Emisoft er Miljøfyrtårnsertifisert ihht krav til kontorvirksomhet/ IKT-virksomhet.

Klimakvoter

N/A

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	17,1
Fjernvarme/-kjøling	
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	17,1
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	23,1
Flyreiser	21,7
Restavfall til forbrenning	0,5
Km-godtgjørelse	0,9
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	0,0
Pending	
Sum utslipp	40,2

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	23,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	152,9

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	1,5
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,7
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	388,1

OM VIRKSOMHETEN

Fylkesmannen er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen. Fylkesmannen er et viktig bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter. Vi utfører ulike forvaltningsoppgaver på vegne av departementene, kontrollerer også kommunenes virksomhet og er klageinstans for mange kommunale vedtak. Fylkesmannen er sektormyndighet og har fagkunnskap på en rekke samfunnsområder, samtidig som vi besitter viktig lokal-kunnskap. Fylkesmannen skal sørge for rettssikkerheten for den enkelte innbygger, virksomheter og organisasjoner ved å se til at grunnleggende prinsipper som likebehandling, likeverd, forutsigbarhet, uavhengighet, habilitet og rettferdighet blir ivaretatt. Som regional samordningsmyndighet for staten skal Fylkesmannen samordne statlige virksomheter og deres arbeid mot kommunene. Som regjeringens representant i fylket skal vi arbeide på vegne av og ta initiativer til beste for fylket. Vi har også oppgaver for Kongehuset. Fylkesmannen er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Forvaltningstjenester og informasjon

REDUKSJONSTILTAK 2014

- Redusereforbruk av drivstoff til tjenestekjøring med 25%
- Kun bruke fjernvarme til oppvarming
- Øke miljøsertifiserte leverandører og miljømerkede produkter til eget bruk
- Implementere kildesortering

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Miljøfyrtårnsertifisert. Grønn fordelsavtale med Entra Eiendom

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	32,6
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	32,6
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	116,8
Fjernvarme/-kjøling	48,9
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	67,9
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	147,8
Flyreiser	136,9
Restavfall til forbrenning	6,2
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	4,4
Avfall til gjenvinning	0,3
Pending	
Sum utslipp	297,2

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	200,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	1 178,9

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	2,8
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,5
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	138,0

OM VIRKSOMHETEN

Et klassisk, historisk bankett- og konferansehotell beliggende ved knutepunktet for kollektivtrafikk i Bergen sentrum ved stasjonene for jernbane og ekspressbusser. Hotellet har kapasitet til 400 i Terminus Hall, og samlet kan hotellet totalt 650 kursgjester.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Vi utvikler «grønn konferanse» der kunden er sikret at vi har gjennomtenkt tilbudet fra a – å med tanke på et minimalt klimaavtrykk.

Vi benytter ikke palmeolje og kjøper heller ikke produkter inneholdende palmeolje og all mat som serveres i kaffepauser er hjemmelaget av ekte råvarer.

Grand Terminus har bysykler til gratis utlån for gjester, samt innendørs sykkelparkering og dusj/garderobe tilgjengelig for konferansegjester som sykler til dagens møte.

REDUKSJONSTILTAK 2014

- Vi søker DEBIO-sertifisering av frokost og lunsjer. Vi serverer økologisk og klimavennlig mat og unngår råvarer som skaper høye CO₂ utslipp.
- Vi reduserer vårt matavfall og skal håndtere alt matavfall i egen kompostering for derved å redusere avfallsmengde og transportbehov.
- Vi benytter lokale produsenter for å øke andelen av kortreist mat og andre produkter vi benytter i produksjonen.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Miljøfyrtårn 100 %

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	1,1
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	0,5
Fyringsolje	0,3
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	0,3
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	236,1
Fjernvarme/-kjøling	118,9
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	117,2
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	35,9
Flyreiser	5,5
Restavfall til forbrenning	20,1
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	10,1
Avfall til gjenvinning	0,2
Pending	
Sum utslipp	273,1

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	62,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	2 131,2

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	3,6
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	4,4
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	249,3

OM VIRKSOMHETEN

Haukeland universitetssjkehus, Helse Bergen er ett av fem lokale helseforetak på Vestlandet som er eid av det regionale foretaket Helse Vest RHF.

Sykehuset har ca 11.800 ansatte som hver dag har som mål å gi best mulig behandling og pleie til pasientene. Hvert år behandler Helse Bergen nærmere 600.000 pasienter.

Helse Bergen har 4 hovedoppdrag:

- Pasientbehandling
- Utdanning av helsepersonell
- Opplring av pasienter og pårørende
- Forskning

REDUKSJONSTILTAK 2014

Helse Bergen arbeider utfra 4 overordnede miljømål:

- Ha miljøbevisste medarbeidere
- Redusere utslipp av miljøskadelige stoffer til jord, luft og vann

- Redusere miljøpåvirkningen fra produkter
- Redusere ressursforbruket

Målene blir fulgt opp gjennom miljøhandlingsplanen på foretaksnivå og i de ulike enhetene på sykehuset. Miljøhandlingsplanen inneholder blant annet miljøtiltak knyttet til anskaffelser, byggevirksomhet, transport og kompetanse. Konkrete mål for reduksjon av klimagassutslipp for de ulike utslippskildene blir utredet på bakgrunn av klimagassregnskapet 2013.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Foretaket er miljøsertifisert etter ISO 14001-standarden og er en del av nettverket til det nasjonale miljø- og klimaprojektet for spesialisthelsetjenesten.

Klimavoter

Nei

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	4 880,0
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	567,7
Fyringsolje	257,6
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	4 054,7
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	12 996,6
Fjernvarme/-kjøling	4 255,2
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	8 741,4
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	63 572,3
Flyreiser	1 038,4
Restavfall til forbrenning	740,5
Km-godtgjørelse	
Andre reiser (tog/buss/taxi)	510,2
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	61 250,0
Avfall til gjenvinning	33,2
Pending	
Sum utslipp	81 448,9

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	8 267,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	137 916,9

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	8,4
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	9,9
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	329,4

OM VIRKSOMHETEN

Hordaland fylkeskommune har ansvar for å utvikle Hordalandssamfunnet. Vi gir innbyggjarane i fylket:

- kollektivtransport
- vidaregåande opplæring
- tannhelsetenester

Vi har også ansvar for vegsamband og legg til rette for verdiskaping, næringsutvikling, fritidsopplevingar og kultur. Fylkestinget er øvste politiske organ.

Fylkeskommunen har 4 900 tilsette samt 18 800 elevar ved vidaregåande skular.

Les meir om Hordaland fylkeskommune, www.hordaland.no

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Klimaplan for Hordaland. Sjå www.hordaland.no/klima
Tilskot til miljø- og klimatiltak: <http://www.hordaland.no/tenester/tilskot/>

Har organisert utbygging av infrastruktur for elbilar i fylket og gitt støtte til dette.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Revidert klimaplan for Hordaland vart vedteken av fylkestinget i juni 2014. Klimaplanen er retningsgivande for andre offentlege organ i fylket og styrande for eigen verksemd. Visjon i klimaplanen er: Hordaland på veg mot lågutsleppssamfunnet. Dei konkrete måla er:

- 3,9 % reduksjon i klimagassutslepp kvart år
- 2,2 % reduksjon i energibruk kvart år
- Føre var og kunnskapsbasert klimatilpassing

Frå 2014 er det innført styringsdokument/ årshjul for miljøstyringa som sikrar utarbeiding og oppfølging av miljøhandlingsplan for kvar eining og for heile verksemda. Fokuset i 2014 og plan for 2015 er på reduksjon av direkte CO₂-utslepp frå oppvarming og reiseverksemd.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

81 % av 73 einingar er miljøsertifisert. Fylkeshuset, OT/PPT, Den offentlege tannhelsetenesta og 14 vgs er Miljøfyrtårn sertifisert. 17 vgs er Grønt Flagg sertifisert. 12 skular og Skyss saknar miljøsertifisering.

Klimakvoter

Det vert kjøpt klimakvoter for alle flyreiser.

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	2 743,1
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	501,5
Fyringsolje	912,2
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	1 329,4
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	6 708,8
Fjernvarme/-kjøling	1 031,7
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	5 677,1
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	1 082,7
Flyreiser	79,2
Restavfall til forbrenning	483,6
Km-godtgjørelse	216,0
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	292,8
Avfall til gjenvinning	11,1
Pending	
Sum utslipp	10 534,6

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	4 180,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	71 322,8

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	1,1
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	2,5
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	194,1

OM VIRKSOMHETEN

Norsk Klimastiftelse er en ikke-kommersiell stiftelse som arbeider for økt klimakunnskap og konkrete tiltak som reduserer klimagassutslipp. Stiftelsen skal være en pådriver for utvikling av ny teknologi og nye energiformer ved å koble forskningsmiljøer, bedrifter og beslutningstakere i det politiske miljø.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

- 2°C: Klimamagasinet gis ut av Norsk Klimastiftelse, og er laget i tett samarbeid med norske klimaforskere. Målet er et magasin som styrker kunnskapsgrunnlaget
- Energi og Klima: Et Nettmagasin med mål om å være den viktigste norske kilden til debatt, analyse og bakgrunn om klima, fornybar energi og cleantech
- Klimapartnere Hordaland: Norges største private og offentlige nettverk for å systematisk redusere klimagassutslipp og fremme grønn samfunns- og næringsutvikling
- Fornybarkonferansen: Årlig konferanse med fokus på fornybar energi og bærekraft i et globalt perspektiv

- SPIR! Klimateknologi- og fornybarpris
- Frokostmøter: Kunnskapsbaserte debatter knyttet til klima- og energiomstillingen

REDUKSJONSTILTAK 2014

Benytte innkjøp mer bevisst og etterspørre:

- Grønne arrangement
- Miljøsertifiserte leverandører av publikasjoner/trykk
- Grønn hosting av datatjenester

Øke bruk av videokonferanseutstyr

Begrense bruk av flyreiser hvor mulig

Bedre avfallssortering

Påvirke huseier til energisparingstiltak

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Planlagt i 2015

Klimakvoter

Nei

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	0,3
Fjernvarme/-kjøling	0,2
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	0,1
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	6,7
Flyreiser	5,1
Restavfall til forbrenning	0,1
Km-godtgjørelse	0,2
Andre reiser (tog/buss/taxi)	0,0
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	1,3
Avfall til gjenvinning	0,0
Pending	
Sum utslipp	7,0

NØKKELTALL	
Antall ansatte/årsverk	2,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	3,4

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER	
Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	1,7
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	3,5
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	85,0

OM VIRKSOMHETEN

Sparebanken Vest er landets tredje største sparebank med ca 750 medarbeidere. Banken har eksistert siden 1823 og er landets nest eldste bank. Banken har opparbeidet seg en sterk markedsposisjon på Vestlandet og har totalt 44 kontorer i Hordaland, Sogn og Fjordane og Rogaland. Gjennom tilknyttede produktselskaper er banken et komplett finanshus for mer enn 230.000 person- og bedriftskunder. Sparebanken Vest er 80 % eid av Vestlendingene, og vi deler derfor ut samfunnsutbytte til gode prosjekter over hele Vestlandet. De 10 siste årene utgjør dette 475 millioner kroner.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

Siden 2008 har Sparebanken Vest fulgt klimaanbefalingen som er kommet fra Sparebankforeningen. Sparebankforeningen anbefaler næringen å ha et aktivt engasjement i miljø- og klimadebatten. Banken tok tidlig en tydelig rolle i klimadebatten, og har siden den gang kanalisert betydelige allmenntilgjengelige midler til klima- og miljøprosjekter. Banken tilbyr også gunstige lån

til småkraftverk på Vestlandet. Målet er å finansiere kraftverk som produserer nok fornybar energi til å forsyne 45.000 husstander.

REDUKSJONSTILTAK 2014

Energi- og klimaregnskapet for 2013 viser totale utslipp på 1.238 tonn CO₂. Dette utgjør et utslipp på 1,8 tonn CO₂ per årsverk. Målet er en utslippsreduksjon på 5 % for 2014.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

Bankens to bygg i Bergen er miljøfyrtårnsertifisert. Begge byggene er solgt, og resertifisering vil utgå i 2014. Bankens nye hovedkontor i Bergen er innflyttingsklart i årsskifte 2015/2016. Dette bygget vil bli Miljøfyrtårnsertifisert. Banken har vurdert at det ikke er hensiktsmessig å sertifisere alle bankens lokaler som følge av at de fleste alene er leide.

KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	8,5
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	8,5
Fyringsolje	
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	978,2
Fjernvarme/-kjøling	27,0
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	951,2
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	251,1
Flyreiser	93,9
Restavfall til forbrenning	32,2
Km-godtgjørelse	123,9
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	
Avfall til gjenvinning	1,1
Pending	
Sum utslipp	1 237,8

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	706,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	8 771,4

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	-
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	1,8
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	179,3

OM VIRKSOMHETEN

Universitetet i Bergen (UiB) er med sine om lag 14500 studenter og 3500 ansatte et mellomstort europeisk universitet. Sentrale deler av campus ligger i sentrum av byen. Universitetet i Bergen er både et lærested og en forskningsinstitusjon som dekker de fleste fagområder, organisert i seks fakultet og rundt 40 institutt og faglige sentre.

Universitetet i Bergen er også del av et globalt nettverk av studenter, forskere og kunnskapsinstitusjoner.

PRODUKTER OG TJENESTER FOR LAVUTSLIPPSSAMFUNNET

UiB har et av verdens ledende fagmiljøer for klima-forskning, og flere miljørettede forsknings- og utdanningsprogrammer.

REDUKSJONSTILTAK 2014

UiB har mål om å redusere sine utslipp innen avfall, energi, innkjøp og transport med 20 prosent innen utgangen av 2015 (sammenlignet med 2009). Reduksjon av universitetets energiforbruk er prioritert, og blant annet har UiB energimerket alle bygninger og gjort mange ENØK-tiltak.

Miljøsertifisering og %-sertifisert

I løpet av 2015 vil hele UiB sertifiseres som Miljøfyrtårn etter

Hovedkontormodellen

Klimakvoter

UiB kjøpte ikke klimakvoter i 2013.

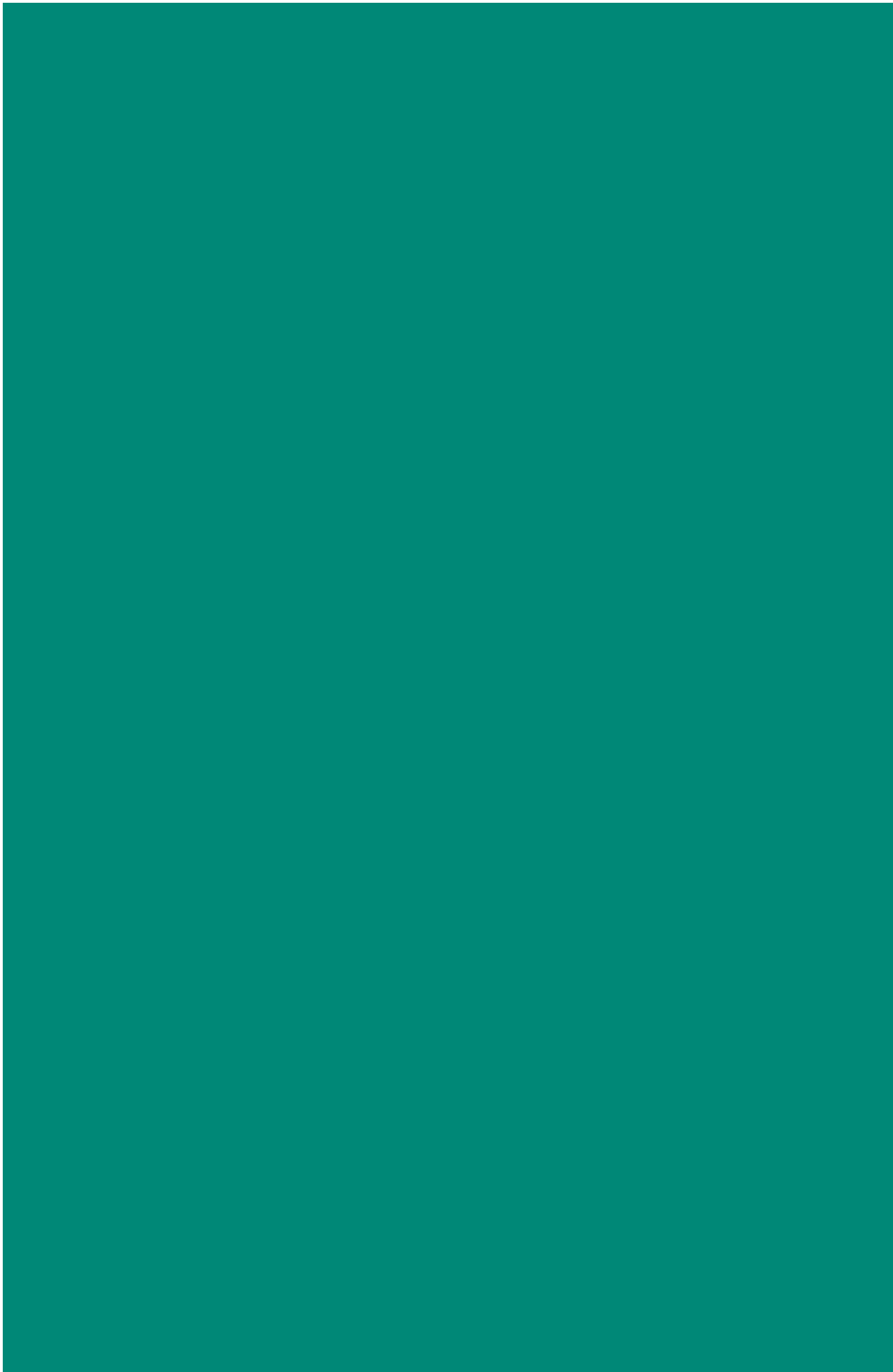
KLIMAREGNSKAP (TONN CO ₂ EQV)	2013
Sum direkte utslipp (Scope 1)	4 708,9
Drivstoff (kjøretøy og annet forbruk)	24,4
Fyringsolje	4 684,5
Prosessutslipp	
Propan/natur-/lystgass	
Sum indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2)	7 855,8
Fjernvarme/-kjøling	2 608,0
Elektrisitet Opprinnelsesgaranti	
Elektrisitet Nordisk miks	5 247,8
Sum andre indirekte utslipp (Scope 3)	3 262,3
Flyreiser	3 148,9
Restavfall til forbrenning	46,6
Km-godtgjørelse	0,6
Andre reiser (tog/buss/taxi)	
Annet (innkjøpte varer og tjenester)	55,4
Avfall til gjenvinning	10,8
Pending	
Sum utslipp	15 827,0

NØKKELTALL

Antall ansatte/årsverk	3 457,0
Totalt energiforbruk - MWh (fossilt brensel + innkjøpt energi)	88 683,0

KLIMA- OG ENERGIINDIKATORER

Totalt utslipp per omsetning (tCO _{2e} /mill NOK)	4,3
Totalt utslipp per årsverk ekskl. prosessutslipp (tCO _{2e} /ÅV)	4,6
Energiforbruk til oppvarming av lokaler (kWh/m ²)	270,7

Elektrisitetens kontraktsforhold

PARTNERE	TCO _{2E} VED LOKASJONSBASERT METODE		TCO _{2E} VED MARKEDSBASERT METODE		FORBRUK
	Elektrisitet Nordisk miks (112gram/kWh)		Opprinnelsesgaranti	Ikke opprinnelsesgaranti (502gram/kWh)	
Asplan Viak	22,9			102,6	204,3
Atea	50,9			228,4	454,9
Auto 23	277,7			1 244,6	2 479,2
Bergen Energi	140,9		0,0	0,0	1 258,4
Bergen Kommune	9 722,9			43 579,6	86 812,0
BIR	491,8			2 204,5	4 391,4
BKK	13 238,4		0,0	0,0	118 200,0
Emisoft	17,1			76,8	152,9
Fylkesmannen i Hordaland	67,9			304,2	606,0
Helse Bergen HF	8 741,4			39 180,0	78 047,8
Hordaland Fylkeskommune	5 677,1			25 445,7	50 688,6
Hotell Augustin	151,6			679,7	1 353,9
Hotell Terminus	117,2			525,1	1 046,0
Klimastiftelsen	0,1			0,7	1,3
Sparebanken Vest	951,2			4 263,6	8 493,2
Universitetet i Bergen	5 247,8			23 521,4	46 855,3
Totalt alle partnere	44 916,9			141 356,6	401 045,2

UTSLIPPSFAKTOR FOR ELEKTRISITETSFORBRUK:

Lokasjons- og markedsbasert metode

GHG Protokollens nye guide beskriver to metoder for beregning av elektrisitetens klimautslipp. Elektrisitetsforbruket og tilknyttede klimautslipp vises både i forhold til produksjonsmiksen og i forhold til markedet. Hensikten er å vise på den komplette påvirkningen av energiforbruk og fokus på muligheter til reduksjon av klimagassutslipp (GHG Protocol 2014).

LOKASJONSBASERT METODE

Beregningen av utslippsfaktor er basert på energi-produksjonen i en regions distribusjonsnett og kildene til produksjonen av elektrisitet. Metoden reflekterer en balanse mellom forbruk av de ulike energikildene samt sammenhengen mellom etterspørsel og utslipp fra energiproduksjonen (GHG Protocol, 2014). Utslippen forbundet med elektrisitet er knyttet til MWh forbruk fra nettet og er uavhengig av virksomhetens kontraktsforhold med sin leverandør. Dette vil si at man ikke tar hensyn til kjøp av opprinnelsesgarantier.

MARKEDSBASERT METODE

Markedsbasert metode reflekterer klimagassutslipp og andre attributter knyttet til energiprodukter valgt av bedriften fra sin leverandør. Her dokumenteres aktive innkjøpsvalg og speiler kontraktsforholdet til leverandør av elektrisitet ved kjøp av opprinnelsesgarantier. For de som benytter elektrisitet med fornybar opprinnelsesgaranti settes utslippene til 0 g/kWh. Norsk residual mix benyttes som utslippsfaktor på elektrisitet for de organisasjoner som ikke kjøper elektrisitet med fornybar opprinnelsesgaranti og tar hensyn til eksport og import av opprinnelsesgarantier (502 g/kWh referanse: RE-DISS 2013). Ved inklusjon av begge metoder reflekteres hele spekteret av risiko og muligheter i forbindelse med elektrisitetsforbruk.

Referanser: The GHG Protocol; "A Corporate Accounting and Reporting Standard, Revised edition", 2004. The GHG Protocol; "Scope 2 Guidance; A supplement to the GHG Protocol Corporate Standard", 2014 <http://www.ghgprotocol.org/files/ghgp/GHG%20Protocol%20Scope%202%20Guidance.pdf>. RE-DISS; "Reliable Disclosure Systems for Europe – Phase 2: European Residual Mixes", 2013, http://www.reliable-disclosure.org/upload/65-RE-DISS_2013_Residual_Mix_Results_v1-0_2014-05-15.pdf

3 beregningsmetoder for elektrisitetsforbrukets klimapåvirkning

192 263,8

tCO_{2e}

205 643,1

tCO_{2e}

302 082,8

tCO_{2e}

Totalt utslipp (tCO_{2e}) ved metode benyttet av Klimapartnere (lokasjonsbasert nordisk mix inkludert kjøp av opprinnelsesgarantier)

Totalt utslipp (tCO_{2e}) ved lokasjonsbasert metode (dersom alle bruker nordisk mix og ingen opprinnelsesgaranti er tatt hensyn til)

Totalt utslipp (tCO_{2e}) ved markedsbasert metode (dersom hensyn til salg og kjøp av opprinnelsesgaranti og bruk av den norske restmixen)

Les mer på
klimapartnere.no

BERGEN KOMMUNE

